

Bài học về xây dựng khối đại đoàn kết dân tộc trong Cách mạng Tháng Tám

17:42 21/08/2025

Cách mạng Tháng Tám năm 1945 là một mốc son chói lọi trong lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc. Thắng lợi vĩ đại này là kết quả của đường lối cách mạng đúng đắn, nghệ thuật lãnh đạo và sự chuẩn bị chu đáo của Đảng và còn là minh chứng sinh động cho sức mạnh to lớn của khối đại đoàn kết dân tộc.

Uy tín của Đảng là yếu tố tiên quyết phát huy sức mạnh dân tộc

TS Nguyễn Thị Ánh, Phó Vụ trưởng Vụ Tuyên truyền, Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương cho rằng, Cách mạng Tháng Tám thắng lợi là kết quả cuộc đấu tranh của hơn 20 triệu người Việt Nam yêu nước là lực lượng cách mạng nhân dân, trong đó động lực cách mạng chủ yếu là giai cấp công nhân và giai cấp nông dân dưới sự lãnh đạo của Đảng.

Liên minh công - nông được xây dựng, củng cố qua ba cao trào cách mạng, đến đỉnh cao là Tổng khởi nghĩa thì đã lớn mạnh vượt bậc. Dựa trên nền tảng của khối liên minh này, Đảng xây dựng được khối đại đoàn kết dân tộc, động viên lực lượng toàn dân tổng khởi nghĩa thắng lợi. Mặt khác, trên cơ sở nắm đúng mục tiêu chiến lược hàng đầu của cách mạng và khối đại đoàn kết toàn dân, Đảng ta đã lợi dụng được mâu thuẫn giữa chủ nghĩa đế quốc và chủ nghĩa đế quốc phát xít, mâu thuẫn giữa chủ nghĩa đế quốc và một bộ phận thế lực địa chủ phong kiến, mâu thuẫn trong hàng ngũ ngụy quyền tay sai của Pháp và của Nhật, cô lập cao độ kẻ thù chính là bọn đế quốc phát xít và bọn tay sai phản động; tranh thủ hoặc trung lập những phần tử lừng chừng. Nhờ vậy, Cách mạng Tháng Tám đã quy tụ được sức mạnh tổng hợp toàn dân tộc, phát huy tinh thần quật khởi giành thắng lợi tổng khởi nghĩa trong một thời gian ngắn.

Kế thừa, phát huy tinh thần quật khởi, nắm vững nghệ thuật chọn đúng thời cơ, khẳng định vai trò lãnh đạo đúng đắn của Đảng là những nhân tố quan trọng hàng đầu quyết định thắng lợi của cách mạng Việt Nam, nhất là trong các giai đoạn, khúc quanh của lịch sử.

Mít tinh của hàng vạn quần chúng nhân dân tại quảng trường Nhà hát Lớn do Mặt trận Việt Minh tổ chức, ngày 19/8/1945. Ảnh tư liệu TTXVN

Hiện nay, đất nước ta đang đứng trước những thời cơ và thách thức lớn, bài học về lãnh đạo phát huy tinh thần quật khởi - sức mạnh của quần chúng nhân dân - sức mạnh dân tộc kết hợp với sức mạnh thời đại trong cuộc Cách mạng Tháng Tám năm 1945 vẫn còn nguyên giá trị và có ý nghĩa sâu sắc đối với sự nghiệp đổi mới đất nước. Vì vậy, TS Nguyễn Thị Ánh cho rằng thời gian tới cần tiếp tục thực hiện những nhiệm vụ trọng tâm sau:

Thứ nhất, tiếp tục nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng, đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng. Xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh toàn diện về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ.

Thứ hai, tăng cường tính Đảng trong xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của dân, do dân, vì dân. Đảng lãnh đạo xây dựng nhà nước pháp quyền XHCN, tập trung lãnh đạo xây dựng nền tảng thể chế.

Thứ ba, xây dựng và phát huy khối đại đoàn kết toàn dân tộc, khơi dậy mạnh mẽ niềm tự hào dân tộc, khát vọng cống hiến, sức sáng tạo và tư duy đổi mới, xây dựng và cổ vũ các phong trào thi đua yêu nước, phát huy mọi tiềm năng phát triển kinh tế - xã hội, coi phát triển khoa học và công nghệ, đổi mới sáng tạo là “chìa khóa vàng” làm động lực đột phá thúc đẩy đổi mới toàn diện đất nước.

“Tình hình mới đòi hỏi phải huy động sự vào cuộc quyết tâm của cả hệ thống chính trị, triển khai đồng bộ các giải pháp, phải làm tốt công tác tư tưởng, phát

huy tinh thần cống hiến hy sinh cho sự phát triển chung của đất nước, theo đó cần sự nêu gương, trách nhiệm cao của mọi cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu cấp ủy, chính quyền các cấp và các tầng lớp nhân dân. Lịch sử cách mạng đã cho thấy uy tín, năng lực và vai trò lãnh đạo của Đảng là yếu tố tiên quyết trong khơi dậy và phát huy tinh thần quật khởi của dân tộc, phát huy sức mạnh dân tộc và thời đại, huy động sự chung tay hành động vì lợi ích chung, tập hợp các tầng lớp nhân dân dưới sự lãnh đạo của Đảng đoàn kết thống nhất tiếp tục nỗ lực phấn đấu để đạt được những kỳ tích mới trong tương lai, đưa đất nước bước vào kỷ nguyên mới - hòa bình, phát triển, hùng cường, phồn vinh, hạnh phúc”, TS Nguyễn Thị Ánh nêu ý kiến.

Cùng chung ý kiến, PGS.TS Đỗ Xuân Tuất, Phó Viện trưởng Viện Hồ Chí Minh và các lãnh tụ của Đảng khẳng định, thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám 1945 là thắng lợi của sức mạnh quật khởi của toàn dân tộc do Đảng lãnh đạo. Từ việc thành lập Mặt trận Việt Minh năm 1941 - một sáng tạo chính trị của Đảng để quy tụ sức mạnh toàn dân tộc trong sự nghiệp giải phóng đất nước - cho đến chiến lược xây dựng Mặt trận Dân tộc thống nhất, khởi đại đoàn kết toàn dân tộc, xây dựng “thế trận lòng dân” hiện nay, tư tưởng nhất quán và xuyên suốt của Đảng là: Coi nhân dân là trung tâm, “dân là gốc”, là chủ thể của mọi quá trình cách mạng. Đây không chỉ là một nguyên lý chính trị mà còn là bài học thực tiễn có tính thời đại.

Đội Việt Nam Tuyên truyền Giải phóng quân (tiền thân của Quân đội nhân dân Việt Nam) thành lập ngày 22/12/1944. Ảnh tư liệu.

Văn kiện Đại hội XIII của Đảng tiếp tục nhấn mạnh: “Tăng cường mối quan hệ mật thiết giữa Đảng với nhân dân, dựa vào dân để xây dựng Đảng; lấy hạnh phúc, ấm no, tự do của nhân dân làm mục tiêu phấn đấu”. Dựa vào dân, đem

tài dân, sức dân, của dân làm lợi cho dân, thực hiện dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân hạnh phúc - Đó chính là nguyên lý bất biến làm nên sức mạnh trường tồn của cách mạng Việt Nam, là chìa khóa để vượt qua mọi thử thách và phát triển bền vững trong tương lai. Phát huy vai trò của nhân dân - thể trận lòng dân - là “quốc bảo” và “pháp bảo” để đất nước phát triển hùng cường, phồn vinh, hạnh phúc trong kỷ nguyên mới.

Đại đoàn kết dân tộc không chỉ dừng ở khẩu hiệu mà biến thành sức mạnh sống động chảy trong từng hành động

TS Lê Mậu Nhiệm, Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam phân tích, Cách mạng Tháng Tám năm 1945 là đỉnh cao của phong trào cách mạng Việt Nam nửa đầu thế kỷ XX, thể hiện sâu sắc sức mạnh của khối đại đoàn kết toàn dân tộc dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Đông Dương và Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đại đoàn kết dân tộc không chỉ là chủ trương chiến lược mà còn được thể hiện sinh động, cụ thể trong từng hành động, phong trào của quần chúng, các lực lượng chính trị, quân sự và xã hội. Khối đại đoàn kết toàn dân tộc qua mấy điểm sau đây:

Trước hết, tinh thần đại đoàn kết toàn dân tộc được thể hiện qua sự tham gia rộng khắp của các tầng lớp nhân dân.

Thứ hai, tinh thần đoàn kết được thể hiện qua sự phối hợp chặt chẽ giữa các lực lượng chính trị, quân sự và nhân dân.

Thứ ba, tinh thần hy sinh, đồng lòng vì độc lập dân tộc là biểu hiện cảm động và cao cả nhất của khối đại đoàn kết.

Đại đoàn kết toàn dân tộc không chỉ là một khẩu hiệu chính trị mà là một sức mạnh hiện thực, có khả năng chuyển hóa thành hành động cách mạng, thành lực lượng vật chất để tạo nên thắng lợi vĩ đại.

Thực tiễn Cách mạng Tháng Tám năm 1945 đã chứng minh rằng: Khi toàn dân tộc đoàn kết một lòng, không có thế lực nào có thể ngăn cản bước tiến cách mạng. Việc củng cố và phát huy tinh thần đoàn kết không chỉ nhằm xây dựng khối thống nhất chính trị - xã hội, mà còn để hình thành năng lực tự cường, bản lĩnh dân tộc, đủ sức ứng phó với mọi khó khăn, thách thức trong thời đại mới.

Trong Cách mạng Tháng Tám, Mặt trận Việt Minh là biểu hiện tiêu biểu cho vai trò hạt nhân quy tụ sức mạnh toàn dân. Trong giai đoạn hiện nay, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội như Công đoàn, Đoàn Thanh niên, Hội Phụ nữ, Hội Nông dân, Cựu Chiến binh,... chính là cánh tay nối dài của Đảng trong việc phát huy tinh thần đại đoàn kết. Từ hoạt động thực chất, phong

phú và sáng tạo của các tổ chức quần chúng, tinh thần đoàn kết sẽ được lan tỏa mạnh mẽ, chuyển hóa thành sức mạnh vật chất trong thực hiện các mục tiêu phát triển đất nước.

Cách mạng Tháng Tám thành công bởi vì Việt Minh đã tập hợp mọi tầng lớp nhân dân, không phân biệt giai cấp, dân tộc, tôn giáo, tạo sự đồng thuận về mục tiêu chung: Giành độc lập dân tộc. Ngày nay, xã hội Việt Nam ngày càng đa dạng về thành phần, trình độ, quan điểm và lợi ích. Vì vậy, việc xây dựng khối đại đoàn kết cần đi đôi với cơ chế đối thoại dân chủ, minh bạch thông tin và chính sách công bằng. Đoàn kết không có nghĩa là đồng hóa, mà là gắn kết dựa trên sự tin cậy, thấu hiểu và chia sẻ mục tiêu phát triển đất nước bền vững, công bằng.

Đoàn kết chính là "tám khiên" vững chắc chống lại mọi âm mưu phá hoại. Các thế lực thù địch thường lợi dụng dân chủ, tôn giáo, sắc tộc để chia rẽ đoàn kết dân tộc. Khi chúng ta tạo dựng được niềm tin giữa nhân dân với Đảng, chính quyền và hệ thống chính trị sẽ xây dựng thế trận lòng dân vững chắc và người dân không bị kẻ thù lôi kéo, kích động.

“Cách mạng Tháng Tám là kết quả của một quá trình giáo dục và truyền lửa cách mạng kiên trì trong quần chúng nhân dân, đặc biệt là thế hệ thanh niên, trí thức, nông dân yêu nước. Trong giai đoạn hiện nay, khi đất nước phát triển theo hướng hiện đại, hội nhập quốc tế sâu rộng, thì việc giữ gìn và phát huy tinh thần yêu nước, ý thức trách nhiệm công dân, đặc biệt trong giới trẻ, lại càng trở nên cấp thiết. Khi mỗi cá nhân thấm nhuần tinh thần yêu nước và ý thức cộng đồng, thì đại đoàn kết toàn dân tộc không chỉ là khẩu hiệu, mà là sức mạnh sống động chảy trong từng hành động, từng quyết sách và từng đóng góp cụ thể cho sự nghiệp chung của quốc gia - dân tộc”, TS Lê Mậu Nhiệm nhận định.

Theo VOV.VN